

Powołanie do zarządu osoby prawomocnie skazanej

Mimo że do pełnienia funkcji członka zarządu powołano uchwałą zgromadzenia wspólników osobę prawomocnie skazaną za przestępstwo oszustwa, nie można takiej uchwały uznać za nieważną, jeżeli nie wytoczono powództwa o stwierdzenie jej nieważności. Bez wyroku unieważniającego uchwałę nie można twierdzić, że dana osoba nie pełniła funkcji członka zarządu.

Tak uznał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z 23 października 2015 r. (I SA/Ke 419/15).

Dyrektor izby celnej utrzymał w mocy decyzję naczelnika urzędu celnego ustalającą, iż odpowiedzialnym za zaległości podatkowe B. sp. z o.o. jest członek zarządu tej spółki S.W. Odpowiedzialność S.W. organ ustalił na podstawie art. 116 ordynacji podatkowej. Wyjaśnił, że postępowanie egzekucyjne wobec spółki zostało umorzone ze względu na bezskuteczność prowadzonej egzekucji do majątku B. sp. z o.o. W okresie, w którym upływał termin płatności przedmiotowych zaległości podatkowych, obowiązki członka zarządu spółki pełnił S.W., co wynikało z uchwały nr 3 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki z 27 listopada 2012 r. w sprawie powołania S.W. na prezesa zarządu spółki. S.W. nie wykazał w toku postępowania okoliczności zwalniających go z odpowiedzialności.

Na decyzję dyrektora izby celnej skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach wniósł S.W., podnosząc, że nie ponosi odpowiedzialności za przedmiotowe zaległości podatkowe spółki jako członek jej zarządu, ponieważ na podstawie art. 18 § 1 kodeksu spółek handlowych nie mógł skutecznie pełnić funkcji w organach spółek, gdyż został prawomocnie skazany w 2008 r. za przestępstwo oszustwa.

Sąd oddalił skargę, uznając, że uchwała o powołaniu na stanowisko członka zarządu spółki podczas trwania zakazu wskazanego w art. 18 § 2 k.s.h. nie powoduje, że jest ona bezwzględnie nieważna. Podlega dopiero wzruszeniu na skutek konstytucyjnego wyroku wydanego w wyniku wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą, na podstawie art. 252 § 1 k.s.h. Ponieważ uchwała nie została zaskarżona, to mimo że podjęta została wbrew przepisom ustawy, musi być respektowana.

Komentarz eksperta

Izabela Kwacz, [prawnik Warszawa Rödl & Partner](#)

Artykuł 18 k.s.h. określa wymogi, jakie musi spełniać kandydat na członka zarządu, członka rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatora. Przepis dzieli te wymogi na przesłanki pozytywne (tj. bycie osobą fizyczną, posiadanie zdolności do czynności prawnych) i przesłankę negatywną (tj. brak karalności za przestępstwa określone w rozdziałach XXXIII–XXXVII kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i art. 591 k.s.h.).

Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie sądowym sporny pozostaje byt prawny uchwały zgromadzenia wspólników (lub innego uprawnionego organu) o powołaniu na członka zarządu osoby skazanej za przestępstwo prawomocnym wyrokiem sądowym.

Pogląd zaprezentowany przez WSA w komentowanym orzeczeniu zakłada, iż uchwała powołująca na członka zarządu osobę prawomocnie skazaną za przestępstwo oszustwa jest ważna, dopóki nie wytoczono przeciwko niej powództwa o stwierdzenie nieważności. Według WSA bez wyroku stwierdzającego nieważność uchwały nie można wywodzić, że dana osoba nie pełniła funkcji członka zarządu. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy, uznając ważność i skuteczność uchwał zgromadzeń sprzecznych z ustawą aż do chwili prawomocnego stwierdzenia ich nieważności (uchwała SN z 1 marca 2007 r., III CZP 94/06, oraz uchwała SN z 18 września 2013 r., III CZP 13/13).

Jednocześnie w doktrynie prawniczej dominuje stanowisko, iż powołanie osoby skazanej w skład organu jest czynnością dotkniętą nieważnością jako sprzeczną z ustawą, która nie wywołuje żadnych skutków prawnych, nawet jeśli nie zostanie zaskarżona w przewidzianym w prawie terminie. Zdaniem doktryny nie można bowiem w żaden sposób, nawet tymczasowo (tj. do czasu stwierdzenia nieważności), „konwalidować” uchwał zgromadzeń wspólników lub innych organów powołujących osoby skazane na funkcję członka zarządu. Podobne stanowisko zostało zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 stycznia 2008 r. (IV CSK 356/07) oraz przez sądy apelacyjne (wyrok SA w Gdańsku z 19

września 2014 r., I ACA 51/14, wyrok SA w Katowicach z 25 kwietnia 2013 r., V ACA 600/12, wyrok SA w Gdańsku z 13 maja 2015 r., III AUa 2108/14).

Rozważając oba poglądy, wydaje się, iż żaden z nich nie rozwiązuje jednoznacznie problemu.

Z jednej strony przepisy k.s.h. wyraźnie wskazują, iż stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników musi nastąpić w formie prawomocnego wyroku sądowego. Nie istnieje bowiem żaden przepis prawa, który pozwalałby na uznanie, iż uchwała zgromadzenia wspólników sprzeczna z prawem jest nieważna bez jej zaskarżenia. Z drugiej strony należy mieć na uwadze, iż możliwa jest sytuacja, w której uchwała sprzeczna z art. 18 k.s.h. nie zostanie zaskarżona i pozostanie w obrocie prawnym. W rezultacie w skład organu spółki wejdzie osoba, która z mocy prawa członkiem organu być nie może. Taka wykładnia mogłaby stanowić zachętę do obejścia przepisów prawa, w szczególności art. 18 k.s.h., i powoływania osób skazanych do zarządu spółki, a następnie niezaskarżania takich uchwał.

W kontekście omawianych problemów, jakie powstają w razie powołania do zarządu osoby skazanej prawomocnym wyrokiem, w praktyce powinny dużą rolę odgrywać sądy rejestrowe na etapie dokonywania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Od 2012 r. sądy rejestrowe otrzymują z Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego informację, czy dana osoba figuruje w rejestrze jako prawomocnie skazana za przestępstwo wymienione w art. 18 k.s.h. Ewentualna odmowa wpisu do rejestru nie rozwiąże wprawdzie problemu bytu prawnego samej uchwały, jednakże w znacznym stopniu utrudni działanie członkowi zarządu powołanemu z naruszeniem art. 18 k.s.h. Dodatkowo może wpłynąć na decyzję spółki o odwołaniu takiej osoby, w sytuacji gdyby powołany członek zarządu zataił przed spółką informację o swojej karalności.

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/305069997-Powolanie-do-zarzadu-osoby-prawomocnie-skazanej.html?template=restricted>